BUDAPEST, XXXX. ÉVFOLYAM. 293. SZAM. HÉTFŐ, 1905. OKTÓBER 23.

SZERKESZTŐSÉG
BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE UTCZA 11.
Telefon száma 788.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAKBÉRMENTESLEVELEKET FOGADUNK EL.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva:
Egy évre.....40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre...20 kor. | Egy hóra 3 kor. 60 fill.
Külföldre: 3 hóra Németországba 12 korona. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 15 korona.
Egy szám ára 12 fillér.

EGYETÉRTÉS

Dr. PAP ZOLTÁN
főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
szépirodalmi főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCZA 11.
Telefon-száma 706.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKETFELVESZAKIADÓHIVATAL
Párisban főügynökségünk: John F. Jones & Cie. 31. bis. Faub. Montmartre.
Londonban főügynökségünk: Telekl József 11. Bloomsbury Square.
Frankfurtban a M: Németországi kizárólagos vezérképviselőségünk Daube G. L. és Társa, valamint összes fiókjai.
Bécsben: Danneberg I. I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6—8. Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Zürichben: Orell, Füssli & Co.
és valamennyi hirdetési iroda.

Mai számunk főbb közleményei:
A nemzeti harcz folytatása.
Apponyi Kőszegen.
A szombathelyi nagygyülés.
Apponyi Fejérváryról.
A vezérbizottság értekezlete.
A büntetőtörvénykönyv jubileuma.
A budapesti ügető-versenyek.
A bécsi őszi lóversenyek.

A nemzeti harcz folytatása.

A mai vasárnap ismét az ellenzék napja volt. Azokon a kisebb gyüléseken kivül, melyeket az országban sokfelé tartottak meg, különösen két nevezetesebb momentuma van ennek a napnak. Az egyik gróf Apponyi Albert kőszegi beszéde, a másik a vasvármegyei szövetkezett ellenzéknek *Szombathely* városában megtartott nagygyülése.

Az ellenzék vezérei mindkét helyütt lelkesedéssel hirdették a nemzeti küzdelemnek lankadás, csüggedés nélkül való folytatását és az a sok ezer ember, a ki ezeket a kijelentéseket hallotta, nem kisebb lelkesedéssel zugta rá a helyeslő éljent.

Parlamenti kormányként jő a Fejérváry-kabinet? Ugyan kit akar ezzel megtéveszteni? Egy parlamenti kormány, amely fél a parlament elé lépni! Nem, ennek senkise fog felülni. A kormány hirdetheti magát, hogy parlamentáris, de ez az ország tisztában van vele, hogy a kabinet az abszolut politika szolgálatában áll. Igen találóan mondta el gróf Apponyi Albert, hogy a kormánynak, ha csakugyan parlamentáris akar lenni, az kellene, hogy legyen első kötelessége, hogy odaálljon az országgyülés elé és annak itéletét provokálja a maga részére. Ha bizalmatlansággal találkozik, le kell vonnia azt a következtetést, hogy visszavonul, átengedvén a helyét olyan kabinetnek, amelyet a parlament akceptálni hajlandó. De egy titkos sejtelem azt sugja nekünk, hogy a kormány nem igy fog cselekedni. Deczember 19-én a »parlamenti« kormány ujból el fogja napolni az országgyülést, mert valaminthogy a bagoly kerüli a világosságot, azonképen ennek a kabinetnek igen nyomós okai vannak arra, hogy kerülje a parlamentet, melynek legelső ténye kétségkivül az lenne, hogy meghozná a vád alá helyezési határozatot ellene.

És aztán a programm! Szinte nevetséges az a nagy hühó, a mivel nap-nap után bejelentgetik a kormány programmját, amely már most meg fogja hozni az országnak az üdvösséget, a boldogságot, a jólétet, mindent, csak éppen a nemzeti követeléseknek a teljesitését nem.

Amit a kormány igér és hirdet, — ezt a mai ellenzéki gyüléseken is konstatálták, — tulajdonképen nem egyéb, mint egy töredéke annak, a mit az ellenzék harmincz éven át nem szünt meg követelni. Harmincz éven át süket fülekre talált azoknál, akik a hatalmat bitorolták. Most aztán egyszerre elhalaszthatlanul sürgős dolognak tartja a Fejérváry-kormány az általános választójogot, a földtehermentesitést, az otthon védelmét, meg mindazt a gazdasági és szocziális reformot, amit igér, hogy hangulatot teremtsen maga mellett és amivel port akar hinteni a nemzet szemébe.

Az ellenzék vezérei erről a programmról szólván, kellő értékére redukálták azt. A mihez nem is kellett valami nagy erőlködés. A nép, a mely végighallgatta őket, éljenzéssel kisérvén minden mondatukat, nagyon tisztában van azzal, hogy szemfényvesztésnél többnek ne tartsa azokat a programmpontokat, a mikkel a kormány be akar neki maszlagolni, hogy ráadásul a választásoknál aztán megdolgozhassa a közvéleményt a bécsi pénzzel is.

A kabinet nagyon hamarosan kénytelen lesz belátni, hogy erőlködései meddők. Igérhet, a mit akar, senkise fog hinni neki és a nemzet pillanatra se fog megtántorodni abban a kérdésben, hogy kikre hallgasson: azokra-e, a kik a császári bizalomnak valóságos belső titkos letéteményesei, avagy azokra-e, a kik a nemzet küzdelmének élén haladva, nem törekszenek másra, mint arra, hogy diadalra juttassák a nemzeti ügyet.

Holnap, hétfőn délelőtt a vezérbizottság kifejezésre fogja juttatni, hogy változatlanul ragaszkodik a maga eddigi álláspontjához. Egy jottányit sem enged abból, amit eddig követelt. És jöjjön Fejérváry bármilyen csillogó programmal, visszautasitásra fog találkozni, amig a programnak legeslegelső pontja az nem lesz, hogy:

— A nemzeti követelések teljesitése.

Ennek is be kell következnie. Három év óta folyik a harcz. Várhatunk tovább is, ha muszáj. De engedni nem fogunk.

A nemzeti harcz folyik tovább.

Apponyi Kőszegen.

Laehne Hugó, a kőszegi kerület függetlenségi és 48-as párti képviselője vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta meg választói óriási érdeklődése közepette beszámoló beszédét, a mely alkalommal Kőszegre érkeztek gróf *Apponyi* Albert, gróf *Zichy* Aladár, ifj. *Madarász* József, *Kovács* Ernő, gróf *Batthyány* József, gróf *Zichy* Miklós, *Günther* Antal és *Berecz* Abel országgyülési képviselők is. *Laehne* Hugó Szombathelyig utazott a vendégek elé, a kikkel fél 8 órakor érkeztek meg a pályaudvarra, a hol a vendégeket több ezer fönyi tömeg várta. *Csarney* István a kerület szövetkezett ellenzékének elnöke üdvözölte a megérkezett képviselőket, azután pedig a város nevében *Sisovics* polgármester mondott beszédet. Az üdvözlést gróf *Apponyi* Albert köszönte meg. Kijelentette, hogy különösen az esett neki jól, hogy a város nevében hivatalosan is fogadják, a minek megnyilatkozását látja abban, hogy azon eszmék, a melyet ő hirdet, mindinkább szélesebb körben is terjednek és kellő méltánylásra is találnak. A vendégek a vonatról a katolikus lelkész lakására mentek, a hol villásreggeli volt. Innen a vendégek misére mentek a katolikus templomba, majd pedig az evangélikus templomban papfelavatási szertartáson vettek részt. 10 órakor a templom előtti térre vonultak, a hol mintegy 3000 főre menő közönség jelenlétében tartotta meg Laehne Hugó beszámolóját.

Laehne Hugó foglalkozott a lefolyt alkotmányválság történetével és részletesen ismertette a politikai helyzetet. Utána gróf *Zichy* Aladár buzditotta a küzdelemben való kitartásra a választókat.

Gróf *Apponyi* Albert beszélt ezután, a ki beszéde kezdetén visszaemlékezett arra, a mikor ő Kőszegen először jelent meg s a mikor 30 évvel ezelőtt ottan képviselő jelöltként fellépett. Más viszonyok voltak azok, mint a minőket talál ma. Ez örömmel és azzal a tudattal tölti el, hogy a magyar nemzet a maga alkotmányos szabadsága érdekében jelentékenyen előrehaladt. Beszédében foglalkozik ezután a Fejérváry-kormány azon álláspontjával, mely szerint az már most alkotmányos és parlamentáris kormány akar lenni és kiterjeszkedik annak vizsgálatára, vajjon tényleg alkotmányos és parlamentáris kormányná vedlett-e a kormány azzal a jelszóval, hogy ő most már ilyen akar lenni. Szólni kiván az ugynevezett közjóléti programmról, a melylyel az országot biztatják s amelyet még ugyan nem látott, de amelynek tartalmáról mindenki könnyen fogalmat alkothat magának. Annyit körülbelül állitani lehet, hogy ebben a programmban ami jó van, az az, amit a szövetkezett ellenzéki pártok évek óta sürgetnek és amivel szemben a kormány és a háta mögött ülő többség 50 esztendőn át mindig szemet hunyt, illetőleg aminek megvalósitását mindig megakadályozták. Nézzük meg azt a rémséges és szörnyüséges alkotmányosságot és parlamentáris jelleget, ugymond a szónok, amelyet a Fejérváry-kormány most magára öltött. Ő azt mondja, hogy én most alkotmányos és parlamentáris kormány akarok lenni és azt hiszi, hogy ezzel már azzá is lett. Ez nagyon egyszerü dolog. Éppen olyan, mintha valaki azt mondja magáról, no én most tudós vagyok és ezzel már tudós lett. (Derültség.)

Először is furcsa az, hogy egy kormány azt mondja magáról, hogy most alkotmányos parlamentáris kormány leszek. Ezzel a kormány beismerte, hogy hónapokon át nem volt az, beismerte, hogy a körülmények szerint kész alkotmányosnak és nem alkotmányosnak lenni. Az ilyenek majd a körülmények változtával ismét visszavedlenek nem alkotmányos kormánynyá és ezt igazán sokkal inkább fogjuk elhinni, minthogy most alkotmányos. Tehát legyünk elnézők és ne járjunk el ugy, mint minden gazda eljárna, a kinek, ha volt például tolvaj cselédje, a ki azt mondja, hogy no ezentul nem fogok lopni, hanem azon leszek, hogy kijöjjek a fizetésemből. De ha látja, hogy nem jön ki a fizetéséből, akkor ismét lop. Nohát az ilyen cselédet egy gazda sem tartja meg. Legyünk elnézők és nézzük, igazi alkotmányos és parlamentáris lett-e a Fejérváry-kormány? A legszélesebb elnézést gyakorolná, ha azzá akart volna lenni, hát mit kellett volna cselekednie, ha alkotmányos és parlamentáris kormánynyá lett. Azt, hogy egyetértésben kormányozzon a nemzet törvényes képviseletével, tehát azzal a képviselőházzal, a melyet a nemzet megválasztott, ha pedig ezzel a képviselőházzal egyetértőleg nem tud kormányozni és ha ő felsége meg akarja kérdezni a nemzetet, hogyha netalán a nemzet másképpen gondolkoznék, mint az ezidőszerinti képviselőház, akkor ezt rögtön meg kell tenni, hogy félbeszakitás ne álljon be a nemzettel való kormányzásban, tehát ha csakugyan parlamentáris kormány akar lenni a Fejérváry-kormány, akkor neki első kötelessége a deczember 19-éig elnapolt országgyülést rögtön összehivni, rögtön alkalmat adni, hogy programmját meghallgatva, neki bizalmat vagy bizalmatlanságot szavazzon és ha a képviselőház bizalmatlanságát fejezné ki ujból a kormány iránt akkor vagy ismét le kellene mondania vagy pedig haladéktalanul a királynak előterjesztést tenni, hogy a nemzetet kérdezze meg. Már pedig ez a kormány mit tett? Kinevezteti magát ő felsége által kormánynak és kinevezi önönmagát alkotmányos kormánynak és még két álló hónapig nem akar találkozni a parlamenttel akkor, amikor nincs költségvetése, amikor mindennap tovább folyik a költségvetés nélkül kormányzás egy alkotmányos országban s a mikor előre hirdeti a kormány félhivatalosai által, hogy az országgyülés feloszlatásának eszméjével egyelőre nem foglalkozik, ámbár a képviselőházban bizalommal nem fog találkozni. Tehát két hónappal kitolja a képviselőházzal való találkozást és a bizalmatlansági szavazattal szemben előre hirdeti, hogy tovább fog kormányozni költségvetés nélkül és csak azután fog a nemzetre apellálni, amikor azt hiszi, hogy kellőleg kikészitette és a feletet adására beszólította a híveket, amikor a nemzetet a nélkülözés és szenvedés kifáraszotta, hogy utánakapjon a bőség azon szarnjának, amelyet a becsületesség árán mulogatnak az ő feje fölött. (Derültség.) Ennyit t. barátaim a Fejérváry-kormány alkotmányos és parlamentáris voltáról.

De még egyet. Én érteném, ha azt mondanák, mi a nemzetet még egyszer meg akarjuk kérdezni, választások által akar a király ő felsége meggyőződni arról, hogy a mostani választásoknál megnyilvánult akarat a nemzetnek megfontolt állandó akarata-e? Megkérdezzük tehát ujból a nemzetet. De amit a nemzet ezen ujabb választásnál ki fog fejezni, az előtt feltétlenül meg fognak hajolni. Ezt értem, én. De amikor előre hirdeti és előre mondják, hogy meg fogjuk kérdezni a nemzetet, meg fognk próbálni mindent, hogy a nemzettől kisajtoljuk azt a választ, amely nekünk kellemes lesz s ha ez nem sikerül, akkor a nyilt abszolutizmus következik. Kifejti ezután Apponyi, hogy mit ér az ezen kormány által hirdetett általános és titkos választói jog? Szavazni önmagában véve még nem nagy gyönyörüség és nem is igen nagy jog a szavazati jog. Akkor és azért ér valamit, ha annak lenne valami eredménye, hogy a nemzeti politika irányitásába az illető befolyhasson. Ha azonban előre hirdetik, hogy azt, a mit a nemzet szavazatával kifejez, azt tekintethe nem veszik, akkor a szavazati jog nem bir tartalommal s ezt a mi tartalom nélkül, ezt a semmit akarják kiterjeszteni, ezt akarják általánossá tenni. (Zajos éljenzés).

Mit beszéljen arról a programmról, amely általános jólétet van hivatva szerezni az országban? Elképzelhető, hogy a programm mit helyez kilátásba: általános földtehermentesitést, azután sok mindenféle beruházást a mezőgazdaság és ipar terén, talán a végrehajtási törvény módositását, az otthon védelmét stb. Ezek olyan követelések, amelyeket az ellenzéki pártok évek hosszu során át sürgettek s amelyek előtt a kormányok és az azokat támogató képviselők mindig elzárkoztak. Mind ezt a jólétet azért adják, hogy lemondjunk a nemzeti követelményekről, hogy feláldozzuk e nemzetnek önállósága és szabadsága iránti lelkesedését.

Apponyi ezután német nyelven folytatta beszédét és előadta, hogy az a jólét, amelyet a Fejérváry-kormány programmja igér, arra emlékeztet és bocsássanak meg a triviális hasonlatért, amidőn a marhát hat hónapig etetik s mindent adnak neki, hogy jól hizzék s hogy ugy kerüljön a vágóhidra. Ő is nevel marhákat a midőn a kereskedő kiválogatja és megveszi tőle a marhákat, W betűt nyom a marhákra s midőn megkérdezte a kereskedőtől, mit jelent ez, azt a választ nyerte, hogy ez azért történik, mert az ilyen marha Wienbe, Bécsbe megy. Azért akarják a nemzetet kihizlalni, az állitólagos jólétet megadni, hogy aztán Bécsnek vágóhidjára vigyék. Sok megpróbáltatáson és szenvedésen kell keresztül mennünk. Folytatják a harczot, hogy gyermekeinknek és azok gyermekeinek szabad hazát adjunk át és ez által jólétük boldogulásának egyedüli alapját megteremtsük. Hogy ha mi ezen szenvedéstől vissza riadunk, akkor sirunkba fog követni minket azon átok, hogy a mi gyengeségünk miatt szolgaságra jutott a nemzet és ezen szolgaságban ki fog szakmányoltatni ugy anyagilag, mint erkölcsileg. A miért küzdünk, azért érdemes küzdeni. A mit kifogunk küzdeni, azért érdemes munkálkodni. Én a legnagyobb bizalommal nézek a nemzeti küzdelmek elé. (Zajos éljenzés.) Az a koalicio, amelyet mindenfélével vádolnak, történelmünk egyik legfélelemkeltőbb jelensége, mert mutatja, hogy az önzés és az egyes pártérdek fölé emelkedett az országnak érdeke s ennek hozzák a hazafiak erőik legjavát. Erről a szolidaritásról vegyenek példát a választók és biztositja őket, hogy a győzelem el nem fog maradni. Szervezkedjünk és vegyünk részt a nemzeti küzdelemben teljes erővel és kitartással.

Apponyi beszédét zajos éljenzés követte s miután az elnök köszönetet mondott a képviselőknek, a gyülést berekesztette. A képviselők azután Szombathelyre utaztak.

A szombathelyi nagygyülés.

A vasmegyei és szombathelyi szövetkezett ellenzéki pártok vasárnap délután három órakor nagy gyülést tartottak Szombathelyen, a melyen a szövetkezett ellenzék vezérférfiain és a kiséretében leutazott számos képviselőn kivül a megyei ellenzéki pártoknak vezérférfiai is részt vettek.

A képviselők egy része gróf Apponyi Albert kiséretében Kőszegről délelőtt fél tizenkét órakor érkezett meg Szombathelyre, a hol Blaskovich Sándor képviselő fogadta az érkező vendégeket. Öt perczczel reá berobogott a Budapest felől jövő gyorsvonat, a melyen Kossuth Ferencz érkezett 31 képviselő kiséretében. A függetlenségi párt részéről leutaztak Hentaller Lajos, Szász József, Laehne Hugó, gróf Zichy Miklós, gróf Batthyány József, Világhy Gyula, Szász Zsombor, Sághy Gyula, Günther Antal, Jankovich Marcell, gróf Benyovszky Móricz, Szunyogh Mihály, Kaufmann Géza, Csernel Gyula, Horváth Gyula, Kováts Ernő, Lukács Gyula, ifjabb Madarász József, Markos Gyula és Hilbert Károly. A néppárt részéről gróf Zichy Aladár, Simonyi-Semadam Sándor, Förster Ottó és Kováts Pál, az uj-párt részéről Pisztory Mór, a disszidensek pártjából pedig gróf Batthyány Lajos, Bolgár Ferencz utaztak le Szombathelyre.

Kossuth Ferenczet és a vele érkezett vendégeket szintén Blaskovits Sándor, a szombathelyi kerület képviselője fogadta, a kinek üdvözlő beszéde és Kossuth Ferenczhez erre adott válasza után a diszesen fellobogózott városba hosszu kocsisorban vonultak be a képviselők és pedig egyenesen a Sabária szállodába, ahol d. u. 1 órakor bankett volt, melyen mintegy 500-an vettek részt. Nagy ovácziókban részesitették gróf Erdődi Gyulát, aki a banketten sztintén megjelent.

(A banket.)

Az első felköszöntőt Illés József apátkanonok mondta, a szövetkezett ellenzék elnökére Kossuth Ferenczre. Kossuth nagy lelkesedéssel fogadott beszédben mondott köszönetet s hangsulyozta, hogy abban a küzdelemben, amely a magyar nemzeti álláspont érvényesitéséért folyik, a legnehezebb viszonyok és legválságosabb körülmények között is ki fognak tartani és szigoruan a törvény és az alkotmány bázisán élve mindent el fognak követni arra, hogy győzelmet is arassanak. Itt Szombathelyen gróf Batthyányi Lajos szülő városában jelenti ki azt, hogy ahhoz az alkotmányhoz, a melynek ő katonája és vértanuja volt, életük utolsó pillanatáig ragaszkodni fognak és annak védelmére mindent elkövetnek.

(A népgyülés)

Délután 2 órakor a képviselők a gyülés színhelyére vonultak, mintegy 4000 ember gyült összesze, hogy az ellenzéki vezérférfiak szónoklatait meghallgassa. Vörös István elnök megnyitó beszéde után a népgyülés diszelnökévé Steigmüller Károlyt választották meg.

(Kossuth beszéde.)

Az első beszédet Kossuth Ferencz tartotta, a ki a választók feszült figyelme közben a következőket mondotta:

T. Polgártársaim. Most másodszor küldték az országra a Fejérváry-kormányt. Először azzal a megbizással, hogy igyekezzék a király és nemzet között támadt ellentéteket elsimitani, de a Fejérváry-kormány a helyett, hogy ezeket elsimította volna, néhány tagjának cselekvése által az ellentéteket még mélyebbé tette. Megtörtént mégis, hogy a Fejérváry kormány tagjait a király a legmagasabb kitüntetésekkel halmozta el. Most másodszor a Fejérváry-kormányt azzal a megbizással küldte a király, hogy alkotmányos uton vezesse ki az országot a válságból. Alkotmányos uton csak ugy lehet kivezetni az országot a válságból, ha a törvényesen megválasztott parlamentáris párt kormányra jut. Mert mindaddig, amig az az elv lesz irányadó, hogy megkérdezzék a nemzetet és annak választ tudomásul nem veszik, ha az nem tetszik a koronának, a helyzetből igy nem lesz alkotmányos kibontakozás. Most arról van szó, hogy a Fejérváry-kormány gazdag programmal mograkodva jön. Nem ismerjük e programm részleteit, de e programmban bizonyára nem fog hinni a magyar nemzet. Hiszen nem mindegy az, hogy azt a jót, amit szeretünk, ki hozza nekünk. Hogy ha azt a jót csak azért hozzák, hogy lemondjunk legszentebb jogainkról, a magyar nemzet erre azzal válaszol, hogy ilyen áron nem kell neki az a jó.

Csalódnak fent, ha azt hiszik, hogy a kibontakozás lehetséges akképen, hogy a szövetkezett baloldal elárulja elveit. Az uj kormány a képviselőházban csak leszavaztatásnak nézhet elébe, ha pedig a Házat feloszlatják, meggyőződés szerint az uj országgyülésen még nagyobb számban jövünk be. Meg vagyok győződve róla, hogy ha feloszlatják az országgyülést, a nemzetnek még nagyobb része fog bevonulni abba a fellegvárba, a melyet a függetlenségi eszmék képeznek. Mert Magyarországon nincs olyan gondolat, a mely jobban tudna lelkesiteni, mint a függetlenségi eszme, nincs olyan vágyódás, amely mélyebben lenne vésve a magyar ember szivébe, mint, ami bennünk állami önállóságunk után él.

Mint a szövetkezett baloldal elnöke szólok önökhöz, de mégis szükségesnek tartom kijelenteni, hogy a függetlenségi párt csak örülni fog annak, hogy ha a száma még inkább megszaporodik. A függetlenségi párt nagy áldozatot hozott most is, midőn egy olyan programm támogatására vállalkozott, a mely teljesen beillik a 67-es programm keretébe is. Nem látták be magasabb helyen, hogy az uralkodónak utolsó éveiben milyen megnyugvást szerezhettek volna, ha a szövetkezett baloldal programmját elfogadják. Ha azonban nem adták meg a kevesebbet, el fog következni az az idő, a mikor többet fognak kényszerülni megadni.

Bármit hozzon is a jövő, a szövetkezett baloldal el van tökélve arra, hogy azt az egyenes és becsületes utat, a melyen eddig járt, el nem hagyja. Minden egyes pártot, a mely a szövetkezett ellenzékhez tartozik, felszólitok a mai alkalommal, hogy szervezkedjék, mert csakis igy reménylhetjük elérni azt, hogy az ország a szövetkezett ellenzéknek táborába át fog jönni az első választáskor, megjegyzem, hogy az a kibontakozás, amelyet ezen kormány kinevezésével elérni szándékoznak, nem békét fog hozni, hanem csak növekvő küzdelmet, ehhez mérten növekedik a mi hazafias elhatározásunk is szilárdan megállani édes hazánk jogai mellett. Ne ragadtassuk el magunkat a törvényes utról és ha minden hatalmat és anyagi erőt a kormány kezébe adott is a helyzet, minél erősebb a támadás ellenünk, annál szigorubban maradjunk meg a törvény korlátai között és verjük vissza alkotmányunk ellen intézett támadást. Érzi minden magyar ember azon felelősséget, amely terheli magatartásáért ezen alkotmányos küzdelemben. Legyen jelszavunk és ezt halljak meg Bécsben is: alkotmány, szabadság és királyi eskü. (Zajos éljenzés és taps.)

(Gróf Zichy Aladár.)

Gróf Zichy Aladár volt a következő szónok, aki a következőket mondotta: Nagy időkben megmozdul a nép, mert érzi, hogy kötelességei vannak. Ma is nagy időket élünk. Nem egyes ellenzéki pártokról van szó, hanem a hazáról. Egy táborban van a nemzeti küzdelemnek minden barátja s az alkotmány megmentésére sorakoznak. Ezen küzdelemben vezérünk Kossuth Ferencz és a nemzet legnagyobb szónoka Apponyi Albert. En szerény tehetségemhez mérten szolgálom ezt az igaz ügyet. Kitartunk a küzdelemben és remélem sikert is fogunk elérni. Mit rejt a jövő, nem tudjuk. Valószinü, hogy választások lesznek. Mindenesetre olyan képviselőket küldjenek a Házba, kik át vannak hatva annak tudatától, hogy csakis a választók hazafias meggyőződésének köszönhetik mandátumukat. Helytelen az, hogy a törvény megengedte a választásoknál az alkotmányos költségeket. Egy korrupt kormányzati rendszer ezt valóságos lelkélylyé tette. Remélem azonban, meg lesz a nemzetben a kellő éretség, hogy azon eszközökkel magát az igaz ügytől eltéritetni nem engedi. Csak olyan képviselő ülhet teljes önérzettel a Házban, aki elmondhatja, hogy szenny nélkül, ideális lobogóval jött az ország házába. Vajha ez az érzelem áthatná az ország minden lakosát. Mulljat senkinek sem vetjük szemére, békejobbot nyujtunk, álljanak mellénk a haza védelmére.

(Gróf Apponyi Albert.)

Gróf Apponyi Albert a választók óriási ovácziója közben kezdte meg ezután beszédét. Megjegyzéseit Kossuth Ferencz beszédének azon passzusához füzte, hogy a Fejérváry-kormányt most már másodszor szabaditották az ország nyakára. Foglalkozik a kormány parlamentáris voltával s kérdi mi czimen jelenti magát a kormány alkotmányosnak? Néha napján alkotmányosnak lenni — ügymond — éppen ugy nem lehet, mint néhanapján becsületesnek lenni. De hát én a legtágabb értelemben akarom magyarázni azt a szép gondolatot, mint Zichy Aladár t. barátom mondta, hogy felejtsük el a közelmultat. Nézzük, hogy viselkedik a kormány, hogy hihetünk szavának, elismerhetjük-e valóban kormányzását. Alkotmányos kormányzás, annyi, mint a nép akarata szerinti kormányzás.

A választók zajos éljenzése közben foglalkozik a Fejérváry-kormány alkotmányos, vagy parlamentáris voltának kérdésével és mint kőszegi beszédében kifejtette, arra a konkluzióra jutott, hogy a jelenlegi kormány azon legelemibb feltételeket sem teljesitette, amelyek szükségesek ahoz, hogy legalább az alkotmányosságra való törekvést láthassuk. Ez a kormány a nép akaratának megnyilvánulását kerüli, mert tudja, hogy a nemzeti akarat megnyilvánulása őt helyéről elsöpörné. Mert nálunk a nemzet jogait ugy értelmezik, hogy a nemzetnek szabad akarni, de csak azt, amit Bécsben akarnak. És midőn a nemzet jogait igy magyarázzák, akkor egy lélekzetben beszélnek a jogok kiterjesztéséről, az általános szavazati jogról.

Először megsemmisitik a szavazati jogot azáltal, hogy a szavazásban megnyilvánuló nemzeti akaratot nem respektálják és azután ezt a semmit ki akarják terjeszteni. (Tetszés.) Igy néz ki az általános és titkos szavazati jog a kizárólagosan szabadalmazott császári és királyi udvari demokrácziának legujabb kiadása. De még másképen néz ki az a bizonyos népjólét, melyet a kormány hires programmjával elérni remél.

Hiszen mindenki tudja, hogy azok az urak, a kik egy negyed századon át hatalmon voltak, agyonütötték a polgárjogok kiterjesztésére vonatkozó legmérsékeltebb kiterjesztést is, leszavaztták, visszautasitották az ellenzéknek azon indítványait, melyek a nép gazdasági erejének, a szegény ember támogatására irányultak. Vajjon azok azurak, akik a nép szegénységét csak ugy vették tudomásul, hogy azt tartották és sajnos, sokszor nem is csalatkoztak benne, hogy a szegény ember hozzáférhető a csábitásnak és vesztegetésnek, vajjon ezek az urak, ha most egyszerre egy félóráig sem tudnak élni az általános szavazati jog nélkül, ha egyszerre a bőség szaruját akarják kiönteni és a magyar népre árasztani, vajjon ki hiszi azt, hogy Kossuth Lajos fiával szemben egyszerre a bécsi Burghól induljon ki a demokratikus haladásnak és a népboldogitásnak reformja. Ki hiszi, hogy ők mind ezt a nép szabadsága iránti rajongásból teszik. Nem ugyanazon természettel bir-e ez a jó, a mivel a nemzetet megkinálják, mint az a tiz vagy husz forint, a melylyel a szegény embert megveszteglik? Mindezzel azért kinálják a népet, hogy cserében mondjon le legszentebb jogairól, nemzeti egyéniségünknek teljes kiépitéséről. A nemzeti ügy iránti gyülölet az, a melyből fakadt ez az állitólagos nagyszerü népszeretet. A nemzetünk leverésére lépnek most elő az állitólagos népboldogitó, vagy helyesebben népbolondító tervekkel.

A legjobb ételt is hiába adják, visszautasitjuk, ha tudjuk, hogy méreg van benne. Pedig abban, a mit ez a kormány a magyar nemzetnek feltálal, méreg foglaltatik. (Ugy van, ugy van.) Benne foglaltatik mindenekelőtt az alkotmány megtagadásának mérge és oktalan dolgot cselekednék a magyar, ha ezt az ételt elfogadná. Ideig-óráig talán kaphatna egyet-mást, a mi neki jólesik és hasznos, de ennek fejében odaadná önrendelke

zési jogát, odaadná szabadságát, ihatnék egy pohár vizet egy forrásból, de egyszersmind azt a forrást betömnék, hogy az utána következő nemzedékek éltén, szomjan meghaljanak. A ki nem akarja feláldozni gyermekeinek és unokáinak jövőjét, az őrizkedjék azon csalétkektől, a melyekkel őt az igaz nemzeti ügytől el akarják tántoritani.

De hát mi, a szövetkezett ellenzék, talán nem akarjuk azokat az intézkedéseket, amelyek netalán a kormány programmjában vannak a nép java érdekében? Hiszen amit mondani fognak, olyant nem mondhatnak, ami nem az ellenzéki pártok eddigi követeléséből volna kölcsönvéve, olyat nem mondhatnak, a mi nem foglaltatnék a szövetkezett ellenzék feliratában, midőn abban a következő pontokat tüztük ki együttműködésünk czéljai gyanánt: a magyarság érvényesülését a véderőben, Magyarország közgazdasági önállóságának kiküzdését, a választói jog kiterjesztését a nép széles rétegeire és gazdasági és társadalmi reformokat, hogy az a szegény ember, aki kevésbé tud segiteni önmagán, érezze az állami és társadalmi intézmények egész jótékonyságát.

Nem igaz tehát, hogy olyat akarnak ők, amit mi nem akarunk. Ez nem áll; csakhogy ők azt ugy akarják, hogy a néppel agyonüssék a nemzetet. Olyat kivánnak tőlünk, mintha azt mondanák, hogy jólétet biztositanak egy család tagjainak, csak szakadjanak el egymástól. Mint nép egy sokaság vagyunk, egymásnak szükségleteit tekintethe sem vesszük, mint nemzet össze vagyunk forrva. Évszázados tapasztalatok irták le véres betükkel e nemzet történetébe, hogy a nép sanyarusága együtt járt az ország függetlenségének csorbitásával. Ép azért ne engedjük, hogy a nép jólét jelszavai fegyverül használtassanak a nemzeti függetlenség és szabadság szent jelvényeivel szemben. Talán nagy megpróbáltatásoknak nézünk elébe. Emelkedjék hát a nemzet a történelmi magaslatra és hassa át azon felelősségérzet, melyet utódai jövőjeért viselnie kell. Ha ez igy lesz, nem féltem e nemzetet, mert győzelmünk biztos. (Zajos éljenzés és taps.)

Ezután az uj-párt nevében Pisztóry Mór kijelentette, hogy folytatják a küzdelmet ők is s bennük igaz fegyvertársakra találnak. Egyesülni kell ma az összes hazafiaknak abban a táborban, melynek czélja az alkotmányunk ellen intézett támadás visszaverése. A küzdelemben az uj-párthoz tartozó képviselők és választók mindvégig kitartanak.

Gróf Batthyány Lajos a disszidensek részéről kijelenti, hogy szivvel-lélekkel résztvesznek a harczban, amely nagy kincsünkért, 1000 éves alkotmányunkért folyik. Azt hiszi, hogy ebből a küzdelemből egy igaz magyar hazafi sem vonhatja ki magát, bármily párthoz tartozzék is. Részt vesz a küzdelemben, amely a magyar alkotmány integritásának megvédelmezéséért folyik. Mint a disszidens párt megbizott szónoka egyuttal fogadalmat is tesz, hogy mint a vasmegyei ellenzéki pártnak egyik szerény tagja, ebben a megyében a vezérek által hangoztatott nagy elvek hatása alatt minden erejét arra fogja forditani, hogy visszaverjék az alkotmány ellen intézett támadást. (Zajos éljenzés.)

Közkivánatra ezután Sághy mondott nagy tetszéssel fogadott beszédet, amelyben a mostani harcz jelentőségével foglalkozott.

Gyöngyösi István javaslatára elfogadtak egy határozati javaslatot, melyben a vezérek szeptember 23-iki fogadása felett megbotránkozásukat fejezték ki s egyuttal tiltakoztak a hazafiatlan bécsi körök befolyása ellen. Kossuth Ferenczneк, gróf Apponyi Albertnak, és gróf Zichy Aladárnak lankadatlan kitartásukért bizalmat szavaztak. Kimondták végül, hogy a vármegyei ellenzéket községenkint szervezik s e tekintetben az intézkedések megtételére a központi bizottságot utasitják. A határozati javaslatot egyhangulag elfogadták, mire a nagygyülés véget ért. A pályaudvarra mintegy 2000 főnyi tömeg kisérte a képviselőket.

A vonat indulása előtt még egyszer hallani akarták Apponyit, aki pár szóval kérte, hogy őrizzék meg azt a lelkesedést, amelyet a nemzeti ügy iránt tanusitottak s akkor az diadalra fog vezetni. A képviselők a közönség lelkes éltetése közben vonatra szálltak s visszautaztak Budapestre, ahova este 10 órakor érkeztek meg. Kossuth Ferenczet utközben küldöttségek üdvözölték Komáromban, Sárvárott, Győrött és Kiscelen. A küldöttségek Szombathelyre mentek az ellenzéki nagygyülésre.

Apponyi Fejérváryről.

A bécsi Zeit budapesti levelezője tegnap beszélgetést folytatott gróf *Apponyi* Alberttel, aki többek közt igy nyilatkozott:

Ha a Fejérváry-kabinet most hirtelen a parlamenti kormány allürjeivel lép is föl, de ennek senki sem ád hitelt, mert az olyan parlamenti kormány, melynek nincsen arra való bátorsága, hogy azonnal egybehivja a parlamentet, hanem még két hónapig vár, amig ezt a kötelességét teljesiti, önönmaga fölött itélt. Annak a fáradozásnak, hogy uj radikális programmal gyakoroljanak hatást a koalicziora, legkevésbé sem lesz eredménye. Mert ha hire jár, hogy a koalicziő a kabinet uj programmját, mely részben már ismeretes, azért várja, hogy állást foglaljon vele szemben, hát ez csak ugy értendő, hogy *ezt a programmot a legnagyobb határozottsággal vissza fogja utasitani.* A koalicziónak megvan a maga nemzeti programmja, *amelyhez ragaszkodik és ragaszkodni tog.* Az bizonyos, hogy a kabinet reaktivalása a válság kiélesitését jelenti, de ezzel számolni kellett. A miniszterium nyilván még egyszer meg akar veretni. *Nos hát, meg fog veretni!*

A vezérbizottság értekezlete.

A szövetkezett ellenzék vezérbizottsága holnap, hétfőn délelőtt 10 órakor értekezletet tart a függetlenségi és 48-as pártkörben.

Miniszertanács.

Mint értesülünk, holnap, hétfőn délután miniszertanács lesz, melyen a kabinet tagjai a nagy számban felgyülekezett folyó ügyeket intézik el.

Betiltott tót gyülések.

Trencsénből jelentik, hogy Turócz-Szent-Mártonban tót népgyülést akartak egybehivni, de az erre vonatkozó tót nyelvü beadványt a főszolgabiró nem vette tudomásul. A beadványt Kohut József szentmártoni ügyvéd adta be. A tótok a megyei közgyülésen az alispánhoz interpellácziót intéztek, de ez kijelentette, hogy magyar hatóság csak magyar beadványt vehet tudomásul és intézhet el.

Miaváról jelentik, hogy a tót tulzók Brezovára népgyülést hivtak egybe, de az erre vonatkozó beadványt a főszolgabiró nem vette tudomásul, miért is a belügyminiszterhez fordultak, a ki a népgyülést megengedte. A főszolgabiró az idő rövidségére és arra való tekintettel, hogy a gyülés programmját nem mutatták be, az ujabb bejelentést sem vette tudomásul és a népgyülést feloszlatta. A gyülés egybehivói ismét a belügyminiszterhez fordultak és a népgyülést később szándékoznak megtartani.

Budapest, október 22.

A lipótvárosi függetlenségi párt megalakulása. A lipótvárosi függetlenségi párt szervezőbizottsága vasárnap délelőtt 11 órakor az V. kerületi polgárok élénk részvétele mellett értekezletet tartott a szabadság-téri Ernszt-féle vendéglő különhelyiségében. Dr. Lázár Pál, a szervező bizottság elnöke megnyitva az értekezletet elmondta, hogy a bizottság néhány tagja fölkereste Kossuth Ferenczet, hogy megkérdezzék, mit tart helyesebbnek, ha a Lipótvárosban függetlenségi pártot, avagy egy alkotmányvédő bizottságot alakitanak. Kossuth Ferencz azt ajánlotta, hogy feltétlenül függetlenségi párt alakitását tartja czélszerűbbnek. A kiküldöttek Kossuth válaszát tudomásul vették, a taggyüjtést a pártalakitáshoz egyben teljes erővel meg is kezdették. Dr. Lázár elnök jelenti, hogy már 163-an irták alá a belépési nyilatkozatot. Ajánlja, hogy a lipótvárosi polgárokat falragaszokon is hivják meg csatlakozásra. Ezután megindult a vita az elnöki előterjesztések felett. A vitában részt vettek: Strobel Miksa, dr. Farkas Gyula, Solymosi Márton, Palotay Vilmos, Leszlauer Gyula, Vértes Imre és még többen. Az értekezlet végül elhatározta, hogy a szervezési akcziót és a taggyüjtést fokozottabb mértékben folytatja, a polgárokat falragaszok utján csatlakozásra hivja fel és hogy a kültelek nagyobb vendéglőit kisebb csoportokra oszolva bejárják és igyekeznek a függetlenségi eszmének a kis emberek között is hiveket szerezni. Az értekezlet végül kimondta, hogy az egyesült függetlenségi körök központi tanácsában magát hat taggal képviselteti.

Józsefvárosi függetlenségiek értekezlete. A józsefvárosi függetlenségi párt vasárnap délután Egán Lajos elnöklése alatt értekezletet tartott, melyen a III. és V. kerületi pártok küldöttségileg vettek részt. Az értekezleten Kacziány Géza a Fejérváry-kormány eddigi működésével foglalkozva határozati javaslatot terjesztett elő, mely szerint a józsefvárosi függetlenségi párt nagy megütődéssel szemléli a legutóbbi politikai eseményeket, a törvénytelen Fejérváry-kormány reaktiválását, ezért a párt szükségnek tartja hogy e vészes irányzat ellen minden hazafi egy értelmüleg tömörüljön a nemzet igazát védő és jogaiért harczoló szövetkezett ellenzék mellett, a mely iránt a független polgárság törhetetlen bizalmát fejezi ki. Egyuttal felszólitja a VIII. kerületben lévő szabadelvü pártot, hogy a haza védelmében egyesüljön azokkal, kik a vészes irányzat ellen teljes erejükből sikra szállanak. Azokat, akik az ujonnan reaktivált kormányzathoz csatlakozva nyilt harczot mernek kezdeni haladó-párt vagy bármely más párt elnevezés alatt a nemzet ellen, *hazaárulóknak* jelenti ki, soraiból kiközösiti, velük minden érintkezést megtagad s ellenük a küzdelmet Isten és becsület nevében fölveszik.

A határozati javaslatot egyhangulag elfogadták és elhatározták, hogy ezt megküldik az összes fővárosi kerületek függetlenségi pártjának, azon kivül felszólitják a vidéket is, hogy ily értelmü határozatokat hozzon.

Képviselői beszámoló. *Hajdunánásról* jelentik: Hajdunánáson ma délelőtt Brassay Károly tanár elnöklete alatt népgyülés volt, melyen Rakosi Viktor beszámolóját tartotta. Az igen latogatott népgyülésen beszéltek még Pap Elek, Kovács Gyula képviselők, Brassay tanár és Király Péter ügyvéd. A népgyülés helyteleniti a szeptember 23-iki fogadtatást, tiltakozik az országgyülés elnapolása ellen és bizalmat szavazott Kossuthnak, Apponyinak és Rákosi Viktornak.

A büntetőtörvénykönyv jubileuma.

— A Magyar Jogászegylet közgyülése. —

Csemegi Károly nagy munkájának, a magyar büntetőtörvénykönyvnek negyedszázados jubileumát ünnepelte mai közgyülésében a Magyar Jogászegylet. *Baumgarten* Izidor koronaügyész-helyettes ünnepi beszédében rámutatott arra, hogy a kodex reformokat kiván ugyan, de kiemelte azt is, hogy ezek a reformok nem kisebbithetik *Csemegi* Károly halhatatlan érdemeit, mert hiszen az igazságosság és az egyéni szabadság eszméje képezi annak alapelvét. Ettől az eszmétől pedig eltérni nem lehet. A részletekben lehet módositásra szükség, de a nagy mü általánosságban meg nem dönthető.

A szép ünnepről a következő tudósitást adjuk.

A *Magyar Jogászegylet* ma délelőtt 10 órakor tartotta közgyülését, amelyet a büntető törvénykönyv 25 éves fennállásának ünnepével kötött össze. Az ünnepi beszédet Baumgarten Izidor dr koronaügyészhelyettes tartotta, aki vázolta a kódexnek jogéletünkre gyakorolt hatását.

Kifejtette, hogy a magyar büntetőtörvény az individualisztikus felfogás utolsó terméke, amely a harmadik rend jogi és gazdasági felfogását szankczionálta. Azonban az individualisztikus felfogást az állami beavatkozás elve mindinkább hátterbe szoritotta és a szocziális áramlat mindinkább hatalmába kerítette az állami organizmust. Ez volt az oka annak, hogy oly kiváló alkotással szemben, mint a magyar büntetőtörvény, aránylag rövid idő alatt felhangzottak a revizió kivánságai. Ez Csemegi érdemét nem kisebbitheti, mert a törvényhozás saját kora számára teremt és alkotásának tartóssága azon véletlentől függ, vajjon müve valamely korszak elejére vagy végére esik. Már 1883-ban szükségessé vált az uzsoratörvény megalkotása, mert az állam nem türhette, hogy a járatlanság, könnyelmüség vagy szorult helyzet szerződéses megegyezésekkel kizsákmányoltassék és ime, 20 évvel később a liberális korszak bukásával a kormány ujabb javaslatot nyujtott be az uzsora hivatalból üldözésére, a melyben már a szellemi gyöngeséget is büntetőjogi oltalomba veszi. Ugyancsak az uj irányok azt követelik, hogy tőzsdejátékra való csábitás büntettessék és a kizsákmányolási bünténytek szigoru megtorlásra találjanak, a minek következménye, hogy a bookmaker és a totalisateur működése betiltandó. A csalás fogalmának kiterjesztését is kivánjuk, ugy, hogy a hiszékenység is helyt találjon a büntetőtörvénykönyv sánczaiban, a szocziális felfogás erélyes közbelépésre késztet a női méltóság megóvására, valamint azon deliktumok büntetésére, a melyeket a munkaadó, szülő vagy gyám a függőségi viszonynyal visszaélve követnek el, a midőn a fiatal munkaerők kiméletlen kihasználásával a jövő generáczió testi- és szellemi munkaképességét könyörtelen rablógazdaság utján kizsákmányolják.

Az ifjukori bünösökkel való elbánás is reformot kiván, amely módot ad a birónak arra, hogy kényszernevelésüket és javitóintézetbe való helyezésüket oly esetekben is elrendelhesse, melyekben erre neki jelenleg büntetőtörvénykönyvünk szabad kezet nem biztosit. Ezek ama pontok, amelyekben a büntetőtörvény is eleget tehet a szocziálpolitika kivánalmainak s amelyek a büntetőtörvénykönyv időszerü kiegészitésével számot vetnek anélkül, hogy annak létét veszélyeztetnék. A büntetőjogi vétkesség fogalmának szocziálpolitikai konstrukcziója azonban már a büntetőjogi igazságszolgáltatás alapelveibe ütközik és ez az a terület, amelyben a szocziális állam fogalma a jogállam fogalmával összeütközésbe jut.

Habár a szociologusok a büntetés problemáját mindig csak czélszerüségi okokból méltatják, a jogásznak a társadalom érdekén kivül a bünös egyén jogát is meg kell őriznie és ez a jog az, amelyet a magyar büntetőtörvénykönyv hangsulyozott, midőn az állam büntető hatalmát csakis a külső cselekményekre korlátolta. Hogyha ettől az elvtől valaha eltérnének, akkor a természetes jogérzés követelné, hogy visszatérjünk az igazságosság és a szabadság fogalmából eredő a apelvekre. A szocziális jólét nem kárpótolna azért az állapotért, amelyben az egyén szolgaságba jut s az állam teljes hatalmába kerül. Azért, hogyha a Csemegi-kodex módositása be is következnek, annak sarkalatos alapelveihez, az igazságosság és az egyéni szabadság eszméjéhez az a korszak, amely annak nélkülözhetlenségét érezné, okvetlenül vissza fog térni.

Az előadó nagyérdekü fejtegetéseit a nagyszámu közönség mindvégig nagy érdeklődéssel és zajos tetszéssel kisérte. Az előadáson a jogászvilág legkiválóbbjai jelentek meg; többek között Sebestyén és Décsey kuriai tanácselnökök, Székely Ferencz koronaügyész, Vargha Ferencz koronaügyészhelyettes, Pongrácz Jenő főügyész, Zsitvay Leó törvényszéki elnök, Balogh Jenő, Fayer László és Vécsey Tamás egyetemi tanárok stb.

Az ünnepi előadás után Vavrik Béla elnök előterjesztette a választmány évi jelentését. A költségvetés megállapitása után a közgyülés megválasztotta tisztikarát és az igazgató-választmányt. A választás eredménye a következő: Elnök: dr. Vavrik Béla kuriai tanácselnök, alelnökök: dr. Beck Hugó kuriai biró, dr. Vécsey Tamás egyetemi tanár, dr. Környey Ede ügyvéd és dr. Fayer László egyetemi tanár, titkárok: dr. Szladits Károly törvényszéki biró és dr. Vámbéry Rusztem, dr. Illés József és dr. Baumgarten Nándor egyetemi magántanárok, ügyész: dr. Kenedi Géza ügyvéd, pénztáros: dr. Vámossy Károly ügyvéd, könyvtáros: dr. Meszlény Artur királyi albiró; választottak azonkivül 45 budapesti és 15 vidéki választmányi tagot.

UJDONSÁGOK.

— **A tél.** Még zöldek a fák s az elsárgult levelek csak itt-ott boritják be a pázsitot, de azért már itt van a tél elője. Az őszi szél nagyon csipössé vált s az utczán járó-kelők a sürü esőcseppekben szinte látni vélik a havas esőt. Még csak egy éjjeli fagy s reggelre kopaszok lesznek a boulevárdok s ligetek fái. A mai táviratok több helyről havazást is jelentenek. Körmöczbányán éjféltől kezdve folytonosan esik a hó, Námesztón tegnap óta havazik s az egész környék hóval van boritva; Zólyomon az éjjel és reggel, sőt az egész vidéken nagy havazás volt. A hó magassága két czentiméter. Délben azonban megszünt a havazás és csendes eső indult meg.

— **A százéves református templom.** Vasárnap délelőtt ünnepelték meg a budapesti református hivek annak a századik évfordulóját, hogy a Kálvin-téri református templomban az első istentiszteletet tartották. Ez alkalommal a tágas templom zsufolásig megtelt közönséggel, amelynek sorában ott volt teljes számban a presbiterium, Hegedüs Sándor v. b. t. t., mint a pesti egyház főgondnokának vezetése mellett. Megjelent a teológiai és gimnáziumi tanári kar és ifjuság s ezenkivül számosan a közélet előkelőségei közül. Kezdőénekül a tanuló ifjuság a XC-ik zsoltár 3-ik versét adta elő, majd a hivek énekelték el a XV-ik zsoltár három első versét. Ezt dr. Szabó Aladár református lelkésznek magas szárnyalásu alkalmi imája követte s aztán Petri Elek, a Kálvin-téri ref. egyház lelkésze mondott nagyszabásu, mély hatást tett beszédet, amelynek alapigéjét Pál apostolnak a zsidókhoz irt levele XIII. részének hetedik verséből vette, amely igy szól: »Megemlékezzetek a ti előttetek járókról s kövessétek hitöket.« Kifejtette a beszédében, hogy miként alakult meg ez az egyház s milyen viszontagságokon és küzdelmeken ment keresztül. Dicsőitette azt a nagy hitbuzgóságot és áldozatkészséget, a melylyel az elődök kicsiny alapból tekintélyes egyházat fejlesztettek. De ugyancz a nagy feladat továbbra is fönnmarad; ugyanazzal a hittel és önzetlenséggel kell az egyházat tovább fejleszteni. »Kövessétek az elődök magasztos hitét és folytassátok tovább az épitést«, — ezzel fejezte be beszédét. A hivek befejező éneke után a VI—VII. kerületi uj református templom épitő költségei alapjára több előkelő urhölgy gyüjtést rendezett, amely igen szép eredménynyel járt.

— **A meggyilkolt képviselő.** Szabadkáról táviratozzák: A meggyilkolt Miloszavlyevits ügyvéd, képviselő holttestét ma felboncolták és holnap délután temetik el. Végrendeletet az elhunyt nem hagyott hátra és két millió korona vagyonát özvegye örökli. A gyilkos a fogságban nyugodtan viselkedik és tettét azzal indokolja, hogy Miloszavlyevits vagyonából kifosztotta. Néhány hónappal ezelőtt Miloszavlyevits életveszélyes fenyegetés miat feljelentette Ulrichot, de a vádat a tárgyaláson visszavonta.

— **Égő ravatal.** Zenil József, a mexikói Egyesült-Államok Bécsben székelő rendkivüli követe és meghatalmazott minisztere, e hónap 20-dikán Bécsben meghalt. Ravatala azonban — mint tudósitónk táviratban jelenti — ma kigyuladt és teljesen elégett. A ravatalt ugyanis a követség gusshausgasséban levő házánnak negyedik emeleti helyiségében állitották fel, a melyet fekete lepellel vontak be és villanynyal világitottak meg. A diszités azonban rövid zárlat miatt éppen akkor gyuladt ki, mikor gróf Chotek egy követségi tag kiséretében koszoruját akarta letenni a ravatalra. A tüz oly gyorsan terjedt, hogy a koporsóban levő holttestet is alig tudták megmenteni a lángokból. A tüztől, melynek lángja az ablakokon kicsapott, egy leány annyira megrémült, hogy a negyedik emeletről akart leugrani, de az idejében megjelent tüzoltók kiszabaditották veszedelmes helyzetéből. A tüzeset alkalmával több sebesülés is történt. A koporsót ideiglenesen az udvaron helyezték el, de holnap ismét felravatalozzák.

— **A bán utja.** Zimonyból táviratozzák: Gróf Pejacsevich bán ma délelőtt meglátogatta a katolikus, a görög-keleti, a két zsidó hitközség templomait és az iskolákat. Ezután sorba meglátogatta a középiskolákat, kórházat, közintézeteket, majd a küldöttségeket fogadta. A bán a látottakon a legnagyobb megelégedését nyilvánitotta és megigérte, hogy a város érdekeit tőle telhetőleg előmozditja. Délután kikocsizott a délkeleti Szerémség ármentesitő munkálatainak megtekintésére s ugyanott résztvett a szivattyutelep alapkőletételének ünnepélyén. Este monstre hangverseny volt. A bán holnap Rumára utazik.

— **A Zeysig ügy.** Dr. Bakonyi vizsgálóbiró holnap hétfőn több tanut fog ujból kihallgatni s ez alkalommal fogja majd Zigányt Banethel szembesiteni. A letartóztatott dr. Dénes József máv. segédtitkár fogvtartása ügyében a vádtanács hétfőn délben fog dönteni.

— **Világ-ut Budapesten át.** Az a szerződés a melyet az »Északnémet Lloyd« legutóbb a román kormánnyal a »Serviciul maritim Roman« hajózási társulatban való részesedés tárgyában kötött, Magyarországra nézve is nem csekély fontosságu lesz. E szerint a szerződés szerint az »Északnémet Lloyd« bizonyos üzemközösségbe lépett a román hajózási társulattal, a mennyiben magára vállalta, hogy a »Serviciul maritim Roman«-t tapasztalataival és esetleg személyzetével szükség szerint kisegiti, hogy a román társaság hajójegyeit összes európai és amerikai ügynökségei utján árusittatja és hogy ennek utvonalait kiterjedt forgalmi hálózatába fölveszi. A román gyorshajójáratoknak Egyptomig való kiterjesztése által az Európa északi és nyugati részéből Port-Saidba való utazás Budapesten, Bukaresten, Constanzán és Smyrnán lényegesen gyorsabb lesz. Tervbe van véve a Berlin-Budapest-Constanzai vasuti összeköttetés javitása is, ugy, hogy az utazási idő még rövidebb lesz. Elhatároztatott továbbá, hogy az »Északnémet Lloyd« ügynökségei ezután az egyiptomi körutazási jegyeket Marsaille—Alexandria és vissza Port-Said—Constanza—Konstantinápoly irányban, vagy fordítva fogják kiadni. A román gyorshajójárat ezenkivül Port-Saidban csatlakozni fog a keletindiai és ausztráliai német gyorsgőzösökhöz. Ezek az ujitások, amelyek Románia és Egyiptom összeköttetését lényegesen megjavitják, Magyarországra nézve is ugy közvetlen, mint közvetett előnyöket biztositanak. Közvetlen előny fog származni abból, hogy ugy az áru-, mint a személyszállitás Egyiptomba, vagy azontul Indiába, Keletázsiába és Ausztráliába sokkal gyorsabb csatlakozást fog kapni, mig Magyarország közvetett haszna az lesz, hogy az átmeneti forgalmat az Ausztriából és Németországból jövő utasok jelentékenyen emelni fogják. Európa észak-nyugati részéből jövő utasok jelentékeny része ezután nem a Marseillen, Genuán vagy Trieszten át fog Egyiptomba utazni, hanem a rövidebb Constanza-Konstantinápoly-i utirányt követve szükségszerüen keresztül utazik Budapesten. Az is remélhető, hogy az Egyiptom felé tartó nemzetközi utasforgalom, nevezetesen az Amerikából jövő, ezentul nem fog kizárólag Cherbourgon, Párison és Marseillen át lebonyolodni, hanem — oda vagy visszamenet — a Bécs-Budapest-Bukarest-Constanza-Konstantinápoly-i ut is igen élénk forgalmu lesz. Az a vonzóerő, a melyet Budapest az utazókra gyakorol, számos Egyiptomba készülőt, vagy onnan hazafelé tartót arra fog birni, hogy megállapodjék a magyar fővárosban.

— **Vasutasok nagygyülése.** A főváros IV. V. és VI. kerületéhez tartozó vasutasok ma est a nyugati pályaudvar egyik helyiségében igen népes értekezletet tartottak, melynek tárgya a Magyar Vasutasok Országos Szövetsége egyik kerületének, a Budapest északi kerületnek megalakulása volt. Beszámolt a szervező bizottság eddigi működéséről, majd Sarlay János elnök ismertette a szövetkezés czéljait. Ezután a tisztikar és a választmány megalakitására került a sor. A szavazás két bizottság előtt folyt le és eredménye a következő: Elnök Sarlay János, alelnökök Marton Gyula és Lehel Vincze, titkár Székely Miksa, ellenőr Vizy Pál, pénztáros Komarek Alajos. A választmányban hivatalnokok, altisztek, szolgák, munkások és más megbizottak foglalnak helyet, mintegy százhuszan. A szavazatok összeszámlálása után Sarlay János elnök kihirdette az eredményt és a szövetség budapesti északi kerületét, melynek mintegy 2000 tagja van, megalakultnak jelentette ki.

— **A Ganz-gyár ünnepe.** Britz Jánost, a »Ganz és Társa« vasuti kocsigyárának igazgatóját ma, szolgálati működésének huszonötödik évfordulóján szép és lelkes ünnepeltetésben részesitették a czég tisztviselői és munkásai. Az ünnepélyen, mely a Kőbányai-uti gyár ujonan épült és ebből az alkalomból gazdagon feldiszitett gépmühelyében ment végbe, a tisztviselők karon kivül mintegy kétezer munkás vett részt. Britz János küldöttség kiséretében féltizenegy órakor nejével együtt jelent meg az ünnepélyen. A gyári alkalmazottak dalárdája alkalmi énekkel fogadta, Paral Bertalan, a számosztály főnöke pedig szép beszéddel üdvözölte és átadta az ünnepeltnek a tisztviselők ajándékát, egy remek kivitelü, ezüstkeretü albumot. A munkások nevében Golyó István vasesztergályos mondott üdvözlő beszédet, a részvénytársaság nevében pedig Asbóth Jenő vezérigazgató méltatta Britz érdemeit. Britz meghatva mondott köszönetet a szivélyes üdvözletekért s különösen hangsulyozta, hogy életében az volt legfőbb törekvése, hogy olyan legyen a munkások helyzete, hogy ebben a hazában minden munkás biztos otthont és boldogságot találjon. Az ünnepélyt a dalárda Himnusza zárta be. Britz négy év óta igazgatója a gyárnak, 1854-ben született Csatádon, munkás szülők gyermeke, kit saját szorgalma és kitartása emelt hazánk egyik első gyárának élére.

— **Jókai-ünnep Eperjesen.** Az eperjesi Széchenyi-kör ma délelőtt — mint táviratozzák — nagyszabásu Jókai-ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyen jelen volt nemcsak a város, de az egész vármegye intelligenciája. Küldöttségileg képviseltették magukat a Kisfaludy-Társaság, az Országos Irodalmi Szövetség, a kassai Kazinzy-kör, a kassai és eperjesi jogakadémiák ifjusága stb. Az ünnepélyt Berzeviczy Albert szép beszéddel nyitotta meg, mint a kör védnöke.

Berzeviczy beszédét lelkes éljenzéssel fogadták. Utána Hegedüs István, a Kisfaludy-Társaság, Szundy Elemér az országos Irodalmi Szövetség nevében üdvözölték a Kört. Tóth Sándor Jókai müködéséről és müveiről tartott tartalmas felolvasást nagy hatással. Mittelmann Árpád pedig Csengeri Gusztáv »Jókai« czimü költeményét szavalta el.

Az eperjesi teologia énekkarának gyönyörü énekszámai után felolvasták az üdvözlő táviratokat. Táviratilag üdvözölték a kört: Szmrecsányi Jenő, Beöthy Zsolt, Szalay Imre, a Nemzeti Muzeum igazgatója, báró Forster Gyula, Horváth Ödön és Hegedüs Sándor főrendiházi tag. Ezzel az ünnepély véget ért. Délben kétszáz terítékü banket volt a kör diszteremben, melyen az első felköszöntőt báró Ghillány József főispán mondotta nagy tetszés közt, a kör működésére ürítvén poharát. Este a színházban diszelőadásul a »Szigetvári vértanukat« adták elő.

— **Szerencsétlenség az aradi vonaton.** Ujabban egymást érik a vasuti szerencsétlenségek. Most az aradi-csanádi egyesült vasutak egyik vonalán történt egy megrázó s halálos végü baleset. A mint tegnap a Brád felől Aradra menő vonat a ternovai állomásról elindult, Opra Lena kurtakéri lakosnő hanyatt esett az egyik vasuti kocsiról és pedig oly szerencsétlenül, hogy a következő kocsi kerekei mindkét lábát lábát tőből lemetszették. A borzalmasan megcsonkitott asszonyt, eszméletlen állapotban a borosjenői kórházba szállitották, ahol most haldoklik.

— **Elfogott merénylő.** E hónap elsején az Orczy-uton Szigeti Gyula 41 éves czipészsegéd megtámadta a vásárra menő özv. Vidam Jánosné, született Fazekas Teréz takaritónőt, a kivel régebben szerelmi viszonyt folytatott. Az asszony azonban Szigeti iszákossága miatt elkergette magától. A czipész-legény most boszut akart állani az asszonyon. Előbb azonban megkérdezte, hogy hajlandó-e ujból közös háztartásra lépni vele. Az asszony elutasitotta a legényt, mire ez kést rántott és

— Most meghalsz kutya! — kiáltással a takaritónőre rontott, akin hét kesszurást ejtett. A merénylő ezután elmenekült. A veszedelmesen sebesült asszonyt a mentők a Rókusba vitték, a hol azóta már felgyógyult. A merenylő czipészsegédet pedig tegnap a rendőrség kinyomozta és letartóztatta.

— **Vásárhelyi Pál szobra.** Szegeden — mint táviratozzák — Vásárhelyi Pálnak, a legnagyobb magyar mérnöknek ma délben leplezték le a szobrát. A szobor a Széchenyi-téren van, közvetlen azon park mellett, amelyen gróf Tisza Lajos szobra van. A parkot nemzetiszinü szalagos póznák övezték, melyeket virágfüzérek kötöttek össze. A póznák ormairól nemzetiszinü lobogók lengtek és Szeged város hatalmas lobogója a város szineivel. A park körül kordont vontak. A kordonon belül Lázár Győ gy polgármesterrel élén Szeged sz. kir. város törvényhatósága foglalt helyet. Ott voltak báró Bánffy Dezső, Lázár Pál müegyetemi tanár, Polczner Jenő, Kelemen Béla orsz. képviselők, Hieronymi Károly, a mérnök- és épitészegylet elnöke, Kállay Albert v. b. t. t., Mátray Lajos szobrász, Gonda, Kvassay, Rakovszky min. tanácsosok, Lisznyay oszt. tanácsos, Jahl altábornagy, Bakonyi tábornok, Stelczer Frigyes máv. üzletvezető, Rónay Jenő nyug. főispán stb. A szegedi összes dalárdák elénekelték a Himnuszt, azután Kovács-Sebestyén Aladár egyetemi tanár a mérnök- és épi-

lészegyesület nevében szép beszédet mondott. Ezután következett a szoborátadás, mire a lepel lehullt. Vásárhelyi Pál egy szirten áll, régi divatu köpenyben és a Tisza áradatára mutat. Elől a talapzaton egy anya menti ki a vizárból gyermekét, hátul egy csákányos magyar csolnakra készül ülni. Dr. Lázár György polgármester szép beszédben vette át a szobrot, mire az összes dalárdák a szózatot énekelték. Rakovszky min. tanácsos a kormány nevében koszorut helyezett a szoborra, mire az egyesületek, társulatok és magánosok tették le koszoruikat. Délben a város 200 teritékes lakomát adott, melyen számos felköszöntő hangzott el. A vendégek délután elutaztak.

— **Uj főgimnázium.** Nagy ünnepségek között ment ma végbe, mint Kézdi-Vásárhelyről táviratozzák az ottani római katolikus főgimnázium uj épületének alapkőletétele. Gróf Majláth Gusztáv püspök 15 pap segédletével nagy misét pontifikált, mire nagy processzió vonult a minoriták telkén levő uj épülethez. Majláth püspök nagyszabásu vallásos és hazafias beszédet mondott, mire az alapkőbe elhelyezték az emlékokmányokat. Az épülethez a kormány 240.000 korona államsegélyt adott.

— **Földrengés.** Pétervárról táviratozzák, hogy tegnap délután 2 óra felé Batumban 2 és 5 óra között Kutaisban földrengés volt érezhető. Szuhunban 40 másodperczig tartó hullámszerü földrengést észleltek. — Konstantinápolyban, mint táviratozzák, ma reggel háromnegyed 6 órakor erős, öt másodperczig tartó földrengés volt észlelhető dél-délkelet-észak-északnyugat irányban.

— **Szerencsétlenül járt munkas.** A nadabulai Bernardi bányában — mint Rozsnyóról telegrafálják — egy munkás munka közben szerencsétlenül járt. Krepelka Márton ugyanis fiával együtt egy talicskán három métermázsa sulyu vaskövet tolt kifelé. A csille kisiklott és ezt helyreigazitandó, Krepelka vállal nekivetve emelgette a csillét. Közben a csille felfordult és sulyával a bánya falához szoritotta Krepelka fejét s azt teljesen szétlapitotta, A fiu jelentéktelen zuzódást szenvedett.

x **A modern czinkografiai intézet.** Egy valóban hézagpótló s mondhatjuk a maga nemében páratlan intézetről emlékszünk meg, midőn szóva teszszük, hogy fővárosunkban ifju Weinwurm és Társa-czég egy, a modern technika legujabb vivmányainak megfelelő müintézetet rendezett be. Huzamosabb ideig hiányát éreztük egy olynemü intezetnek, mely az exact munka tekintetében felveszi a külfölddel a versenyt. Ez intézet oly munkát produkál, hogy immár teljesen felesleges a külföldhöz fordulnunk, hogy sikerült czinkografiára szert tehessünk. Ez intézet élen szakavatott férfiak állnak, kiknek sok évi tapasztalata elég garanczia arra nézve, hogy a megbizatásoknak szakszerü pontossággal meg is felelnek.

GYÁSZROVAT.

Benkö Ferencz, az osztrák-magyar bank főellenőre és a bank budapesti épületeinek gondnoka hosszu szenvedés után tegnap, életenek 55-ik évében a fővárosban elhunyt. Halálát özvegyén, szül Malacsics Teréz urnőn kivül három gyermeke, valamint előkelő nagyszámu rokonság gyászolja. Temetésén, a mely holnap, hétfőn délután 3 órakor lesz a József-tér 4. szám alatti gyászházból, a bank tisztviselői testületileg vesznek részt.

Melzer Vilmost a segesvári ágostai evangélikus főgimnázium tanárát, mint Segesvárról jelentik, tegnap temették el, nagy részvéttel. A sirnál Wolf János igazgató mondott bucsubeszédet. Az elhunytat kiterjedt család s ennek tagjai között, Melzer Vilmos országgyülési képviselő gyászolja.

Bittermann Károly Baja-Szent-István község jegyzője meghalt. Bittermann tizenöt év óta volt a község jegyzője.

TÁVIRATOK.

Vasuti sztrájk Oroszországban.

Moszkva, okt. 22. Az orosz vasutasok társasága felszólitást intézett alkalmazottaihoz, hogy politikai követeléseik elérése czéljából *általános sztrájkot* rendezzenek.

Moszkva, okt. 22. Illetékes körökben azt hiszik, hogy a vasuti alkalmazottak sztrájkja politikai manőver és erőkisérlet arra nézve, hogy képesek lesznek-e egy ez év végére tervezett általános sztrájkkal az összes Moszkvába és Pétervárra vezető utakat az élelmiszer-behozataltól elzárni.

Loubet Spanyolországban.

Páris, okt. 22. *Loubet* elnök ma délelőtt *Rouvier* miniszterelnök és külügyminiszter kiséretében Spanyolországba utazott.

Togo bevonulása Tokióba.

Tokió, okt. 22. *Togo* admirális ma tartotta ünnepélyes bevonulását, hogy a mikádónak a flotta visszaérkezéséről jelentést tegyen. Fogadására megjelentek a miniszterek, a tábornokok, admirálisok és a diplomácziai kar tagjai. *Togo*, valamint *Kataoka*, *Deva* és *Kamimura* admirálisok törzskarukkal együtt udvari kocsin hajtattak a mikádó palotájába. Ott a mikádó fogadta Togo jelentését és meleg szavakkal dicsérte azt a szolgálatot, melyet az admirálisok, a tisztikar és a legénység tettek. Tokio egész lakossága az utczákon várta Togot, kit megérkeztekor diszlövések üdvözöltek. Az utczákat zenekarok járták be.

A választói jogért.

Lemberg, okt. 22. Ma tizennyolcz munkásgyülésen fogadtak el rezolucziót az általános egyenlő és titkos választói jog tárgyában.

Brünn, okt. 22. Ma délelőtt a szocziáldemokrata párt tüntető sétát rendezett. A főtéren mintegy 1500 ember gyülekezett, élükön Hubes és Elders képviselőkkel és az itteni szocziáldemokrata vezérekkel. A 4000-re fölszaporodott tömeg a tartománygyülés épülete elé vonult, ahol Hubes és Elders képviselők beszédet tartottak, felhiva a munkásokat, hogy az általános választói jog követelésétől többé ne hagyják magukat eltériteni. Elders az általános sztrájkkal fenyegetett. A tüntetők azután békében eloszlottak.

EGYESÜLETEK.

— **Az Aurora kör közgyülése.** Az Aurora irodalmi és müvészeti kör ma délelőtt tartotta evi tisztujito közgyülését Krisztina-köruti helyiségében Tóth Márton korelnök elnöklésével. A titkári és pénztári jelentések felolvasása és tudomásul vétele után a közgyülés az igazgatótanácsnak megadta a felmentést. Ezután az uj igazgatótanács a következőképpen alakult meg: elnök dr. Ferenczy József, alelnökök Wikár Béla és dr. Bán Aladár, ügyvezető titkár Pálmay József, titkár Kulcsár Ferencz, jegyzők Harsányi Lajos és Barcsay Fehér Géza, ügyész dr. Platthy György, pénztárnok dr. Andor József, ellenőr Apor László, könyvtárnok Somló Gyula, háznagy Laki Imre, számvizsgalók Kimnach László, Bártfay Antal és dr. Heltay Jenő. Pálmay József titkár inditványára a közgyülés elhatározta, hogy az Aurora kör ez idei első felolvasó ülését november elsején a Muzeum disztermében tartja meg, amelyre a legelőkelőbb müvészek és müvésznők közremüködését fogja kikérni.

— **A magyar könyvkereskedők egyesülete** ma délelőtt tartotta meg rendes őszi közgyülését Benkö Gyula elnöklésével a Drechsler-féle vendéglő külön termében, a melyen helyzetüket vitatták meg. A pénztáros jelentése szerint az egyesületnek vagyona 95000 korona. Az uj tisztikar megválasztasa után a közgyülés véget ért.

— A **budapesti poliklinikai egyesület** igazgató tanácsa ma tartotta meg az uj rendelő helyiség ülésermében első ülését. Dr Samuel Lázár elnök emelkedett szavakban méltatta az uj intézet emberbaráti jelentőségét és hálásan emlékezett meg az egyesület jotevőiről. Az igazgatótanács egyhanguan elhatározta, hogy a zárókö ünnepies letételét későbbi időre halasztja, az intézet megtekintésére meghivja a kormányt, a fővaros hatóságait, az egyesület tagjait es jótevőit, október 20-án pedig az intézetet átadja rendeltetésének.

— A **Gyakorló Gyorsirók Társasága** ma délelőtt tartotta a régi országház üléstermében első felolvasó ülését nagyszámu és diszes közönség jelenlétében, dr. Szilágyi Géza elnöklete mellett. Az ülést dr. Fabro Henrik országgyülési gyorsiró revizor, a társaság elnökének nagyérdekü előadása töltötte ki, amely a gyorsirás alapját és fogalmait tárgyalta nagy tudással a jelenlevők élénk érdeklődése és tetszése mellett. Utána Végváry Ferencz, a társaság főtitkára tett jelentést az idegen nyelvü tanfolyamok szervezésének előmunkálatairól.

— A **»Charité« kórházegyesület** ma délben tartotta rendes évi közgyülését Hegedüs Sándor elnöklése mellett. Az évi jelentésből kiemeljük, hogy a nyilvános rendelő intézet betegforgalma az elmult évben 267.657 rendelés és 3088 mütét volt. Az utolsó esztendő különben örvendetes föllendülést mutat az egyesület beléletében. A tömegesebb pártolás annak is tulajdonitható, hogy az egyesület vezetősége már elérkezettnek látván az időt oly kórház létesitésére, amelyben szegény betegek vallás- és nemzetiségre való különbség nélkül ingyenes ápolásban részesüljenek, szélesebb mozgalmat inditott egy ház megvétele dolgában. Reméli az egyesület vezetősége, hogy ez a mozgalom nagyobb hullámokat fog vetni és sikerülni fog azt az eszményi állást elérnie, hogy vagyontalan betegeit ingyenes kórházi ápolásban részesitse. A közgyülés ugy a jelentést, mint a bemutatott számadásokat tudomásul vette s a felmentvény megadasa kapcsán köszönetet szavazott az egyesület összes funkczionáriusainak.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

— **Hangverseny.** A Vigszinházban ma matiné keretében szimfonikus hangversenyt rendezett Kun László karnagy 80 tagra kiegészitett zenekarral. A sikerült hangverseny ujdonságot is hozott: Csajkovszki minden izében érdekes 4-ik suitejét (Mozartina), melyet az alkalmi zenekar igen jó összjátékban juttatott érvényre. Ugyancsak korrekt előadásban hallottuk a többi számot is: a Tannhäuser-nyitányt és Mihalovich »Sellő«-jét«. A szép közönség rokonszenvesen ünnepelte Kun Lászlót.

A közönség köréből.

Császárfürdő nyári és téli gyógyhely. Budapesten Elsőrangú kénes hévvizü gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, a legmodernebb közös és külön iszapfürdőkkel, pompás ásványviz-uszodákkal, kő-, kád, hőlég-szénsavas és villamvizfürdőkkel, 200 kényelmes lakó-szobával. A legszolidabb kezelés. Prospectus ingyen és bérmentve. 406

Könyvkereskedők, könyvárusok figyelmébe!
Megjelent az
„Erzsébet Királyné Album"
Ára 20 korona.
Megrendelhető az
Erzsébet Királyné Album
kiadóhivatalában
Budapest VII., Erzsébet-körut 50.

Most jelent meg
HENTALLER LAJOS müve:
SÉRELMEINK a Habsburgok alatt
történelmi tanulmány.
Ára füzve 1 korona.
Postautalványon az összeg beküldése ellenében kapható az „EGYETÉRTÉS" kiadóhivatalában Bpest, IV., Vármegye-utcza 11.

SPORT.

A budapesti ügető-versenyek.

— Harmadik nap. —

Nagy közönség jelenlétében folyt le az őszi ügető-meeting harmadik napja. Meglepetésekben ma sem volt hiány, de ennek oka a mély talajban keresendő. A nap legnagyobb diját erős küzdelem után Aventurier nyerte meg Antonia és Lora előtt. Nagy érdeklődéssel kisérte a közönség a kettősfogatu versenyt, melyet bravuros hajtás után Ypsilanti herczeg lovai nyerték meg.

*

A versenyek részletes eredménye a következő:

I. **Kerepesi-dij.** 1700 korona. Táv. 2500 méter. 1. Wampetich F. 5é szk *Kati* (Wöő-). 2. Marienbadi telep 4é pm Arian. 3. Piatnik R. 4é pk Alice N. Futottak még: Woodcock, Wieselburger. Tot.: 10 : 22, 20 : 26, 33.

II. **Hidvégi-dij.** 1900 korona. Táv. 2600 méter. 1. Piatnik R. 3é pk *Baden* (Ryerson). 2. Hg. Ypsilanti 3é pm Rigoletto. 3. Báró Sternbach 3é pk Top-Boy. Futottak még: Nitouche, Botha, Péterke, Annisen. Tot.: 10 : 101, 20 : 38, 31 és 68.

III. **Handicap.** 1900 korona. Táv. 2500 méter. 1. Ditmar R. 4é pk *Agathe H.* (Diffenbacher). 2. Morgenstern és Ruzicka 3é pk Lisette. 3. Wankó L. 5é sm Zweifel. Futottak még: Evozons, Wien, Limbus. Tot.: 10 : 26, 20 : 31 és 43.

IV. **Casino-dij.** 3400 korona. Táv. 2500 méter. 1. Morgenstern és Ruzicka 4é pm *Aventurier* (Tappan). 2. Wienerwaldi ménes 5é stpk Antonia. 3. Steiner K. 4é pk Lora. Futottak még: Pexi és Patriot. Tot: 10 : 52, 20 : 46 és 52.

V. **Eladóverseny.** 1500 korona. Táv. 2600 méter. 1. Mr. Horsefool 4é fakó k *Ondine* (Keefe). 2. Schuster K. 6é pher Wieselburger. 3. Bartenstein G. 3é fk Nut. Futottak még: Victoria, Zola, Baronin L., Anna H. Tot.: 10 : 34, 20 : 30, 65, 30.

VI. **Urkocsisok kettős-fogatu versenye.** 2300 korona. Táv. 6000 méter. 1. Hg. Ypsilanti *Zella—Tessa* (Hg. Ypsilanti). 2. Piatnik R. Gyömbér—Kun vezér. 3. Gróf Keglevich Elsa—Fruska. Futottak még: Ráró—Villany, Lator—Belle Bird, Ferro—Fondan, Fruska—Czirill. Tot.: 10 : 62, 20 : 36, 39, 57.

VII. **Kettes-fogatu bérkocsisok versenye.** 800 korona. Táv. 3000 méter. 1. Friedmann M. *126-os fogata.* 2 Feiser Sándor 31-es fogata. 3. Stern Sándor 248-as fogata. Futott még 13 fogat. Tot.: 10 : 205, 20 : 144, 66, 94.

A bécsi őszi lóversenyek.

— Ötödik nap. —

Az Ausztria-dijat, a bécsi ötödik nap főfutását Mac G. nyerte meg. Rother Stadl második lett s a harmadik helyre a szélső outsider, Walperl érkezett be. A startfavoritok: Bon marché és Tóth G., a vert mezőnyben végezték futásukat.

Ezzel az eredménynyel végleg beigazolást nyert, hogy Mac G. az évjáratnak legjobb kétévese, a melynek lovaink közül a legtöbb kilátása van a jövő évi bécsi Derby megnyerésére.

A nap egy másik érdekesebb versenyét, a Nagy bécsi őszi akadályversenyt, a mint másként várható nem is volt, a Kahlenbergi-dij győztese, Nugommorv nyerte meg.

*

A versenyek részletes eredménye a következő:

I. **Lainzi-dij.** 3000 korona. Táv. 1600 méter. 1. Gróf Batthyány E. 3é pk *Rieuse* 55·5 (Huxtable). 2. Gróf Sigray A. 3é pk Giddy Girl 50·5 (Krouzil). 3. Egyedy L. 4é pm Augur 60·5 (Lewis). Futottak még: Mädi (Cleminson), Gazette (Birkenruth), Vadőr (Martinkovich), Partenza (Taral), Prior (Fetting). Biztosan egy hosszszal nyerve, egy és fél hosszszal harmadik. Tot.: 10 : 79, 25 : 53, 40, 51.

II. **Nyeretlen kétévesek eladóversenye.** 2000 korona. Táv. 900 méter. 1. Gróf Festetich T. pk *Esperance* 54 (Huxtable). 2. Mautner V. pm Timur 55·5 (Birkenruth). 3. Péchy A. pm Csaslau 50 (Fetting). Futott még: Ortegal (Lewis). Biztosan egy hosszszal nyerve, négy hosszszal harmadik. Tot.: 10 : 33, 25 : 37, 34.

III. **Handicap** 4000 korona. Táv. 2400 méter. 1. Báró Königswarter H. 4é pk *Vergissmeinnicht* 57·5 (Krouzil). 2. Schosberger L. 3é pm Visegrád 49·5 (Fetting). 3. Egyedi A. 5é sm Paprika 47 (Rothfuss). Futottak még: Glory (Cleminson), Viribus unitis (Martinkovich), Madelain (Lewis), Galanterie (Fries), Vitellius (Southey), Cavatina (Heidt), Wonder (Kisziváth). Biztosan egy hosszszal nyerve, öt hosszszal harmadik. Tot.: 10 : 65, 25 : 55, 66, 105.

IV. **Ausztria-dij.** 100.000 korona. Táv. 1300 méter. 1. Capt. G. 2é sm *Mac G.* 54·5 (Huxtable). 2. Báró Königswarter H. 2é stpm Rother Stadl 54·5 (Lewis). 3. Báró Springer G. 2é stpm Walperl 51 (Fetting). 4. Szemere M. 3é sm Horkay 62·5 (Bocskai). Futottak még: Kara Mustafa (Krouzil), Marius (Birkenruth), Bon marché (Taral), Tóth G. (Bonta), Theodosius (Cleminson). Könnyen két hosszszal nyerve, két és fél hosszszal harmadik. Tot.: 10 : 33, 25 : 42, 67, 290.

V. **Eladóverseny.** 2000 korona. Táv. 1000 méter. 1. Gróf Sigray A. id stpher *Royal Flush* 54 (Lewis). 2. Mautner V. 4é pm Salute 55·5 (Birkenruth). 3. Johnstone A. 5é pher Malupri 54 (Krouzil). Futottak még: Laretta (Weisse), Medve Jankó (Taral). Igen könnyen négy hosszszal nyerve, négy hosszszal harmadik. Tot.: 10 : 17, 25 : 33, 44.

VI. **Nagy bécsi őszi akadályverseny.** 10.000 korona. Táv. 6400 méter. 1. Gróf Trauttmansdorff L. 4é sm *Nugommorv* 66 (Fejes). 2. Id. Benson V. 5é pher Wily 69 (Csompora). 3. Báró Trauttenberg 4é pk Saratoga 63·5 (Lawton). Futottak még: Deli (Slinn), Figyelem (Bulford). Könnyen egy és fél hosszszal nyerve, tiz hosszszal harmadik. Tot.: 10 : 22, 25 : 32, 37. Deli feltartatott. Figyelem elbukott.

VII. **Kétévesek handicapja.** 2000 korona. Táv. 1000 méter. 1. Capt. George pm *Cousin* 53 (Southey). †2. Schosberger L. pm Alakos 52 (Aylin). †2. Gróf Trauttmansdorff L. pm Bar-le-Duc 51·5 (Krouzil). 4. Báró Königswarter H. sm Orphelin 55 (Lewis). Futottak még: Probatum non est (Taral), Go (Walkington), Mania (Fetting). Biztosan két hosszszal nyerve, egy hosszszal harmadik. Tot.: 10 : 26, 25 : 33, 55, 56.

— **Az egyetemi atléták viadala.** Nemzetközi atletikai viadalt rendezett ma délután a Budapesti Egyetemi Athletikai Club lágymányosi sporttelepén, melyen a főváros legjobb atlétái mérték össze erejüket. Nemzetközi jellege nem volt a viadalnak, mert a benevezett külföldiek nem vettek részt benne. A viadalnak országos jellegét csupán Luntzer György szereplése kölcsönözött, ki nagy fölénynyel nyerte meg a diszkoszs gerelyvetést. A részletes eredmények a következők:

I. 100 yardos sikfutás. Első előfutam: 1. Maros E. (OTE) 11 háromötöd másodpercz, 2. Vadas Gy. (BEAC), 3. Neidenbach E. (BEAC).

Második előfutam: 1. Holics Ö. (MTK) 11 háromötöd másodpercz, 2. Schmideg Zs. (III. ker. TVE), 3. Tihanyi L. (BEAC).

II. Sulydobás. 1. Dávid M. (BEAC) 12 méter 11 czentiméter, 2. Zay L. (BEAC) 11 méter 74 czentiméter, 3. Juhász J. (BEAC) 10 méter 26 czentiméter.

III. 100 yardos sikfutás döntője. 1. Holics Ö. (MTK) 11 egyötöd másodpercz, 2. Vadas Gy. (BEAC), 3. Schmideg Zs. (III. TVE).

IV. Magasugrás. 1. Somody I. (BEAC) 167 czentiméter, 2. Neidenbach E. (BEAC) 156 czentiméter, 2. Szegedy G. (BEAC) 156 czentiméter.

V. Egynegyed angol mérföldes sikfutás. 1. Holics R. (MTK) 57 négyötöd másodpercz, 2. Speidl G. (BEAC), 3. Schmideg Zs. (III. TVE).

VI. Gerelyvetés. 1. Luntzer Gy. (Pozsonyi TE) 35 méter 75 czentiméter, 2. Radó A. (BEAC) 31 méter 88 czentiméter, 3. Dávid M. (BEAC) 31 méter 78 czentiméter.

VII. Távolugrás. 1. Szathmáry L. (BEAC) 90 czentiméter előny 646 czentiméter, 2. Holics Ö. (MTK) 60 czentiméter előny 634 czentiméter, 3. Korányi B. (BEAC) 90 czentiméter előny 633 czentiméter.

VIII. Diszkoszvetés. 1. Luntzer Gy. (Pozsonyi TE) 38 méter 89 czentiméter, 2. Strausz Gy. (BEAC) 34 méter 75 czentiméter, 3. Dávid M. (BEAC) 38 méter 58 czentiméter.

IX. 800 méteres stafétafutás. 1. Magyar Testgyakorlók Köre csapata: (Holics G., Holics Ö., Holics R., Radóczy K.) 1 percz 43 egyötöd másodpercz. 2. Budapesti Egyetemi Athletikai Club (Polgár L., Speidl G., Vadas Gy., Korányi B.)

X. 220 yardos sikfutás. 1. Helmich M. (OTE) 24 másodpercz, 2. Radóczy K. (MTK), 3. Korányi B. (BEAC).

XI. Füleslabdahajitás. 1. Juház J. (BEAC) 45 méter 70 czentiméter, 2. Kovács I. 42 méter 19 czentiméter, 3. Paulin J. (III. TVE) 41 méter 85 czentiméter.

XII. 1 angol mérföldes sikfutás. 1. Garai A. (MTK) 5 percz 6 egytized másodpercz, 5. Hőnich A. (III. TVE).

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadótulajdonos:
Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHAZ — **Macbeth.** 7 órakor. Tragédia 5 felvonásban. Irta: Shakespeare. Forditotta Szász Károly.

M. KIR. OPERAHÁZ — **Sába királynője** 7 órakor. Dalmü 4 felvonásban. Irta: Mosenthal. Zenéjét szerzette Goldmark Károly.

VIGSZINHAZ. — **Az órangyal.** 1/2 8 órakor. Vigjáték 3 felvonásban. Irta Flers és Caillavet. Forditotta Molnár Ferencz.
Jacques — Hegedüs
Sigismond — Góth
Charlotte — Vendrei
Stettin — Fenyvesi
Golar — Szerémy
Friquettes — Tanay

MAGYAR SZINHAZ — **A csöppség.** 1/2 8 órakor. Énekes vigjáték 3 felvonásban Irta dr. Fényes Samu. A dalok részben Marton Géza szerzeményei.

VARSZINHAZ. — Nincs előadás.

KIRALY-SZINHAZ. — **A bolygó görög.** 1/2 8 órakor. Operett 3 felvonásban Irta: Pásztor Árpád: zenéjét szerzette: Buttykay Ákos.
Ulisszesz — Környey
Alkinousz — Körmendy
Nauzika, Circe, Penelope — Fedák
Eurialosz — Horváth
Demodokosz — Németh
Pallasz Aténe — Kazal

URANIA. — **Az orosz-japán háboru.** 1/2 8 órakor.

Fővárosi Orfeum
WALDMANN IMRE igazgató. Nagymező-u. 17.
Ma hétfőn:
„A Divatkirálynő"
25-ik előadása.
A zeneszerző személyes vezetése alatt. Fischer és Schindler énekes játéka.
A télikertben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK czigányzenekara hangversenyez.

A pöstyéni iszap főraktara
Fango-kura pöstyéni iszappal
Dr. Pajor vizgyógyintézetében
Budapest, Szentkirályi-utcza 14.
INHALATORIUM. Szénsavas fürdők. Elektrotherapia stb.
PROSPEKTUS. TELEFON 6004
Külön uri, külön női osztály. Nyitva egész nap.

SZÉN, koks és briket
összes gazdasági, ipari és házi czélokra.
Radnay Károly czégnél,
Budapest, Váczi-körut 80. sz.
Sürgönyczim: ANTRACIT, Budapest.
Telefon: Detail 26—27. En gros 164. 898

Szenved Ön viszketegségben?
Vagy sömörös bántalmakban? — vagy viszkető exczemában? Ezen makacs, mindennemü viszketegséggel párosult bőrbajok ellen ma már az egyedüli általánosan kipróbált szer:
Erényi-Ichthyol-Salicyl.
Használható: az arczon, kezeken, lábakon, végbel es lábközötti viszkető fájdalmaknál, melyek surlodás vagy melegség által képződnek, feldörzsölődések és kisebesednek. Egyedüli szer kipállás, bőrhámlás, bőrrepedezés, ótvar és fagyási viszketeg ellen. — Teljesen ártalmatlan, orvosilag rendelt, erősen szárító, desinficziáló, fájdalomcsillapító. — Ára 3 korona. Használati utasitás mellékelve. Postán szétküldi utánvét mellett a késziti:
ERÉNYI BÉLA Diana-gyógyszertára
BUDAPEST, Károly-körut 5. sz.

Urak és hölgyek
ha teljesen meg akarnak szabadulni ujabb vagy régibb keletü trippertől, folyástól, szivárgástól és fájós vizelettől, ugy rendeljenek egy doboz
„Erényi injectiót és pirulát."
Hatása meglepő!
Mindkettőnek ára 5 korona utasítással.
Központi főraktár:
ERÉNYI BÉLA Diana-gyógyszertára
Budapest, VII., Károly-körut 5.
(Postán titokban szállitjuk.)

„Mágnes pasztillá"-t
csakis olyan férfiak rendeljenek (öregek, fiatalok), kik érzik magukban, hogy lassanként fogy a férfi erő, altalános gyengeségben és teljes tehetetlenségben szenvednek. — Hatás biztos!
Egy doboz ára 4 kor. utasitással.
Központi főraktár:
ERÉNYI BÉLA Diana-gyógyszertára.
Budapest, Károly-körut 5. sz.
(Postán titokban szállitjuk.)

LAZBAN
vannak a vidéki hölgyek mióta megtudták azt a titkot, hogy a fővárosi uri nők csakis a hires és száraz, nappal is használható
Diana-crém
Diana szappan
Diana-hölgypor
szépitőszereket használják és igy nem csoda, ha arczuk és kezük oly finom és gyöngéd, sima es tel esen tiszta, a minőt a vidéki hölgyeknél nagyon ritkán lehet tapasztalni. A nagy láz oka onnan is eredt, hogy megtudták, miszerint a Diana-szépitőszerek nemcsak elsőrendü toillette czikkek, hanem kiváló
bőrápoló
hatásuk is van. Nagyon természetes, hogy ezeket megtudva, az egész országban — éppen ugy mint a fővárosban — tömegesen tódulnak a gyógyszertárakba, drogeriákba és vásárolják a Diana crémet, Diana-szappant, Diana-pudert, melyhez szarvasbőr is van csomagolva.
Ára 73—75—78 krajczár.
Postán utánvétellel titokban szállitja a főraktár:
ERÉNYI BÉLA Diana-gyógytára
BUDAPEST, Károly-körut 5. szám.

MINDEN
hölgy és ur
röstelli, ha kihull a haja, kopaszodni kezd és korpás. Az egyedüli mentség, ha rendel 1 nagy üveg valódi
Diana-hajszeszt
4 koronáért.
Késziti:
ERÉNYI BÉLA Diana-gyógyszertára,
Budapest, Károly-körut 5. sz.

Természetes pirosságot
egy másodpercz alatt minden férfi és nő ugy az arczán, mint az ajakán gyönyörüen elérhet, ha a teljesen ártalmatlan és igen kellemes illatu
„Diana-pirositó"-t
használ. Egy eredeti üveg ára 5 korona utasitással, mely egy évig eltart.
Központi főraktár:
ERÉNYI BÉLA Diana-gyógyszertára.
BUDAPEST, Károly-körut 5. szám.
(Báló hölgyeknek nélkülözhetetlen.)
Titoktartás mellett szállitva.)